

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIÒDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 10.—Estranger 16.

MANAMENTS DE L' IGLESIA: *Lo sisé no escupirás.*

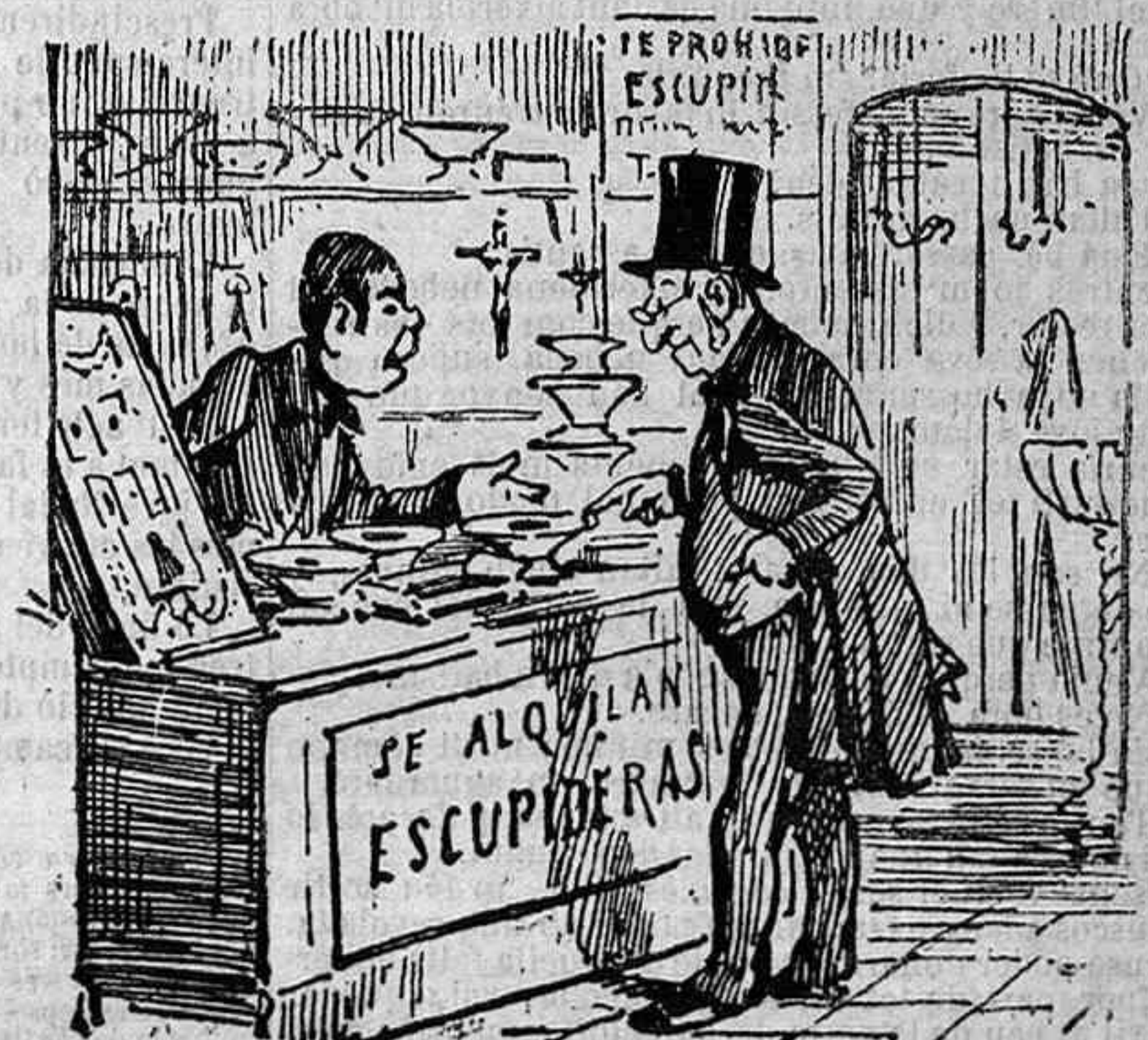
Are 'ls devots y devotas, á més dels rosaris y llibres, quan vajan á l' iglesia haurán de portarse l' escupidora.

O bè s' haurán de provehir de una dotzena de mocadors.

Vels'hi aquí novas industrias que á las portas de las iglesias podrán fer alguns quartos. ¡Alabat siga Déu!

CRÓNICA RELIGIOSA.

En lo poble de Racines (Santander) hi ha hagut un escàndol tremendo: sedú, coses de una capella y de una *Hija de María*... seducció de aquesta... causa criminal contra aquell... que se jo.

¿Volent detalls autèntics?

Donchs fassinse càrrech del següent *resultando* de la sentència que sobre aquest assumpte acaba de pronunciar la Audiencia de aquella capital.

Es tant eloqüent y tant típic, que ni siquiera m'atreveixo a traduirlo. Las obras dels tribunals son molt respectades y ab major motiu en lo cas present, tractantse de tapar lo forat de las calumnias, als que diuhen que LA ESQUELLA inventa, que LA ESQUELLA fa novelas.

Diu aixís:

«3.º Resultando: Que la repetida doña Encarnacion Vega era presidenta en el pueblo de Rasines de una congregación religiosa, titulada de *Hijas de María*, en cuya dirección intervenía como párroco el procesado D. Pedro María Lombera; que este frecuentó la casa de doña María Martínez con motivo de que por varias jóvenes de la indicada congregación se estuvo borbando en dicha casa un estandarte para tal congregación: que la doña María, habiendo llegado a revelar que el procesado tuviese miras mundanas respecto a dicha su hija, (*Ah mal-pensada!*) le prohibió la entrada en su casa, y sin embargo, siguió este entrando en ella algunas veces cuando la doña María y su otra hija doña Emilia estaban ausentes: (*todo lo vence el amor, ó la Pata de cabra*) que entre el procesado y la doña Encarnacion, se cruzaban por medio de una sirvienta de la casa, algunos recados verbales y papeles escritos: (*Papeles son papeles—cartas son cartas—palabras de los curas—todas son falsas*) que en un libro que tenía la doña Encarnacion, se encontró por una tia suya un papel escrito de su letra en que se quejaba al procesado de que la tratase de usted, y le encargaba que suspirase al pasar por determinado sitio, que no consta cual fuera, y al respaldo de cuyo papel tambien estaba escrito de letra del procesado y firmado con las iniciales de su nombre y apellido, que la trataría de tú como así la trataba entonces, y que suspiraría: (*suspiros que de tí vienen—y otros que de mí vendrán—si en el camino se encuentran—¡aquello será la mar!*) preguntando á la doña Encarnacion su indicada tia que qué significaba aquel papel, se lo arrebató de las manos y lo rasgó: que el procesado y la doña Encarnacion desde los balcones ó ventanas de sus respectivas casas se hacian señas con las manos (*Después del telégrafo eléctrico y del telégrafo óptico, no faltava sino el telégrafo mimo—religioso*) y con los pañuelos algunas veces, y que ésta entró en varias ocasiones, ó al menos en dos, en la sacristia de la iglesia de Rasines y estuvo de conferencia sola con el procesado; hechos que tambien declaramos probados.»

¿Qué tal? Donchs bè, encare hi ha més: quan la noya vá desapareix de casa seva y 'ls seus pares la buscavan, havent sentit á dir qu' en certa casa de un poble immediat hi entrava sempre un capellá, y sospitant que podia trobarshi la seva filla, van penetrarhi en lo precis moment que un' altra *Hija de María* donava á llum una criatura angelical.

La casualitat com los jugadors de billar, devegadas fá carambola y... palos.

* *

Y are per demostrar qu' entre mitj dels mascles de faldillas hi ha personas dotadas de una educació que res deixa que desitjar, llegeixin lo que m' escriu demanantme que ho reproduheixi, un estimat suscriptor, ve hi de Sans.

Diu aixís:

«Som divendres de la senmana passada. L' acció passa en la rectoria de Sans.

«Son las deu menos cinch minutos del dematí. A la porta de la rectoria hi ha un rétol que diu: «Horas de despaig de 10 á 1». No obstant de faltarhi cinch minutos, tiro del timbre y una minyona bastant aixerida m' obra la porta.

—¿Qué se li oferia? 'm pregunta.

—Venía perque 'm fessin lo favor de treurem la copia d' un batisme.

—¿Ja han tocat las déu?

—Faltan poch minutos.

—Está bè, passaré avis: entri y assentis.

«Mientras jo m' assento, la aixeridona neboda del senyor rector, y dich neboda perque com tots los rectores tenen la seva corresponent neboda, suposo que aquella noya ho sería, avisa al bon senyor que allí fora un jove 'l demana.

«Deuria estar en aquells moments molt enfeynat, perque surti tot enfutismat y ab mal modo 's posá á cridar:

—No son las déu encare; faltan cinch minutos; y sense dignarse ni mirarme, obrí la porta del cancell indicantme que sortís á fora.

—Venía perque 'm tragués copia d' un batisme.

—No es hora de despaig encare.

—Ja ho sé, faltan dos ó tres minutos; no li demano pas que 'm serveixi avants de l' hora; m' aguardaré.

—Tenim altra feyna, tenim altra feyna; y després lo vicari no es aquí; quan siguin las déu vingui.

«Y sens' volguer sentir cap més rahó, 'm feu sortir ab bruscos ademans tancant la porta ab una revolada.

«Sense poder donarme compte d' aquella falta de cortesia, per part de tot un senyor rector, vaig quedar inmóvil al peu de la porta de la rectoria, mientras mosen Francisco movia un escàndol á la pobra nebodeta

ó lo que fós, que ab aixó no m' hi fico, manantli que may més avants de las déu obrís la porta á ningú.

«Rectors de aquesta mena son una especialitat per la manera que tenen de rébre á la gent; y si 'l senyor rector de Sans me vol créure, li aconsello que á la rectoria, igual que á las fabricas, hi posi una esquella que avisi las horas de despaig; d' aquesta manera ningú anirá á destorbar al senyor rector de... sas ocupacions, ni s' exposará, com jo, á que 'l treguin ab mals modos d' un lloch hont tant sols deuria haverhi ministros de Déu y no rectors tant baladrers com lo senyor rector de Sans.»

Y are avants de posar punt final desitjo treure'ls lo mal gust de la boca. Se tracta de un paperot, carli enfutismat, que surt cada senmana, no recordo si ab lo títol de *Crit* ó de *Bram de la Patria*. Lo que si 'm consta es que té la redacció al carrer de la *Palla*. Donchs lo tal paperot publicava l' altre dia una colecció de ratllas curtas, ab pretensions de versos, contra *La veu del Monserrat*, periódich mestis de Vich, dirigit pel canonge Cullell, que si no es un bon capellá, al menos es—no se li pot negar—un bon poeta.

Tal vegada 'l *Bram de la Patria* 's vá proposar durlo á la sepultura, víctima de un atac de nervis, presentantli á la vista una poesia monstruosa, fenomenal, plena de xacras, comparable tant sols ab una infelís criatura, que á més de ximple, fós coixa, manca sorda, guexa y geperuda.

Vegin vostés mateixos si pot donarse res més esguerrat:

«Que 'l *Correu Catalá* que té bona estisora ab salero y finura (1) prompte li tallara.

«Trona contra el *Correu*, y contra sos *dits* y *fets*, (2) y 's senter sos bufets fins dalt del Pirineu.

«Lo té sense consel la política menuda, (3) per que cada ayunguda li trau los draps al sol.

«També 'ls tals jancenistas sovint á missa anavan y fins se confessavan y celebraban las festas. (4)

«Ni 'n Perujo ni 'n Llanas

nos farán may callar ni tampoch claudicar per mes portin sotanas.

«Ab l' ex-papa Collell, Pineda, Oms y Ortal (5) y algun de molt mes alt forman juns un gabel.

«Y son d' un mateix pel lo célebre Doctor Font, lo barbut Pidal y Mon y 'n Puig, Mir y Daniel (6)

«Y un canonge y gallego, home de fantasia, un gran paper faria al costat d' en Riego. (7)

«Pues es tan liberal y tan mestis de rasa, que balla ab molta trasa jotas ab en Manel.» (8)

P. K.

DOS ESTRENOS.

LO TRINCH DE L' OR, comedia en 4 actes de D. FREDERICH SOLER (PITARRA).

Quatre actes llarchs per un pensament curtet ¿que volen que succeheixi? Lo que ab las plantas que pren molta ufana: gran fullaraca y poch fruit. Lo pensament capital de *Lo trinch de l' or* cabia en un sol acte y tot lo més en dos: l' autor n' ha fet quatre. Al menos si 'l diàlech fós viu, si 'ls personatges tinguessen caràcter ben definit, si en las escenas s' hi traslluhís l' observació atenta y fiel del natural... Pero ni aixó.

Aixís es que 'l públich se cansa, y una obra fastidiosa es mil vegadas pitjor que un' obra dolenta.

Es fácil que l' autor, després del estreno, retoqui, retalli y puleixi; pero aixís y tot, per molt que l' alleugerí, *Lo trinch de l' or* no es probable que suri. Voldriam enganyarnos, en obsequi al escriptor que al fer un' obra pensa, treballa y sua per llansarse sense defensa al mar de lo desconegut.... Devegadas una obra desgraciada ha costat més feyna que una obra d' éxit. Lo públich inexorable falla sense contemplacions, y jay del escriptor quan lo seu pensament y 'l pensament del públich no concordan!

* *

Prescindirém de relatar l' argument tortuós y poch interessant de aquesta obra. Després de tot, ¿que 'n treuriam, no proposantnos fer lo seu anàlisis? Vaginla á veure y sentirán algun xiste felis y descubrirán alguna situació que revela l' home expert en qüestió de teatro.

L' entrada del Sr. Nadal en escena y l' observació de la nena de la casa: «Ay, me pensava que hi havia algun» es de bona lley; pero la frase 's repeteix dos vegadas més y pert l' efecte.

En l' acte tercer, la sortida del xitxarell esbojarrat, revelant á la familia que acaba de arribar, la presencia del jove Nadal en la casa dels rivals de aquella, quan més los convé ocultarla, es de un efecte cómic irrisistible.

Lo final del acte primer, en lo qual marit y muller trenhen comptes, apenas lo Sr. Nadal los ha revelat la bona posició del seu fill, es un excelent final d' acte.

Però en cambi ¿que dirém del fastidiós paralelisme

(1) *Estisora* consonant de *finura*: sort de l' orella dreta.—(2) Aquest vers fa un saltiró: senyal que té una cama més llarga que l' altra.—(3) Aquest vers es tartamut.—(4) *Jancenistas* consonant de *festas*: sort de l' orella esquerra.—(5) Aquest vers es manco.—(6) Aquests tres últims versos quirúrgicament considerats representan tres geys.—(7) *Pobre Riego!* L' hi han robat una sílaba: ja no havia de ser liberal.—(8) *Liberal* consonant de *Manel*... ¡¡¡Assistència!!!

de las dugas familias, dos marits bobos y dos mullers xafarderas é interessadas dedicadas á la pesca de un bon partit per las sevas fillas respectivas? ¿Que dirém del tipo extraordinariament descolorit de las dugas nenas? ¿Y de las costums de la clase mitja que 'ns pinta en Pitarra? Pintura més artificiosa no pot donarse. Com á sainete es poch carregada de sal y pebre; com á comedia es poch natural.

Lo final del acte tercer ó siga l' escena de la llanterna mágica, sigüé la gota d' aygua que feu sobreixir lo vás de la paciència del públich. Regoneixem de bon grat que l' efecte es pobre y sobre ser pobre, soptat; pero s' ha de confessar que al menos no es inverosímil, com molts altres efectes que tant abundan en los finals de segon acte del teatro catalá, celebrats pel públich y aplaudits rabiosament, sent aixís que en mitj del fascinador aparato que 'ls revestors hi vá enclosa una trista y llastimosa amagada d' ou.

Una cosa aplaudim sense reserva en la comedia que 'ns ocupa y es que l' autor s' haja decidit á escriurela en prosa. Ja es hora de que 'l llenguatge teatral recobri la flexibilitat deguda á l' expressió de la realitat. Però 'ls autors que cultivin la prosa—y en Soler principalment—han de procurar que la mateixa facilitat no 's arrastri portantlos á caure en lo diluiment y en la falta de substancia. La prosa, y principalment la teatral, ha de ser granada y expressiva, sense deixar de ser fácil; ha de tenir una gran naturalitat, sense deixar de ser correcta; han de campejar en ella tots los recursos del llenguatge, sense que s' hi traslluhixi l' esforços ni 'l rebuscament.

De l' execució dirém poca cosa: apart de 'n Fontova que vá fer maravellas y de la Sra. Mirambell sempre discreta y del Sr. Fuentes que tingué moments felissos, encare que no tots, no son los demés actors dignes d' especial menció. A ells y á ellas devém dirlos que no basta portar casaca ó róssech y escot, sino que la qüestió es portarho bè. Un bany de bona societat faria molt més per aquests artistas que tot quan poguésem dirlos nosaltres.

La decoració del acte segon, un model de *curtileria*.

La Duquesa Clara, de Dumas fill, arreglo á l' escena espanyola per D. J. Alonso del Real.

Coneixiam lo drama representat per la Tessero, per la Pezzana, per la Marini y si no 'ns enganya la memoria per la Sarah Bernardt. Es una obra magistral. Gran pintura de caràcters, gran sobrietat en la acció y en son desenvolupament. Aquella dona enganyada miserablement pel seu espòs, lluytant continuament entre l' amor y 'l despit: aquella mare frívola que li aconsella que prenga paciència y que 's diverteixi: aquell marit cego per una passió, que sacrifica fortuna y benestar á un amor ilegítim: aquelles damas murmuradoras de la tertulia: lo marit de la esposa infiel, fréstech y confiat á la vegada, terrible y venjatiu al descubrir sa deshonra: la esposa liviana que s' entrega mitj per diners, mitj per natural liviandat; lo jove enamorat d' ella que paga ab la vida sa imprudencia: lo notari honrat que vigila y fins lo criat que aprofita las gangas mentres pot, y prés de terrible remordiment, tracta després d' evitar un mal terrible, fent una oportuna revelació... quants elements reunits per fer un drama de cap-de-brot!

Y després ¿qui no 's deixa seduhir per la manera que tè en Dumas de conduhir las escenas en interes sempre creixent?

Y no obstant de ser l' obra arreglada ab molta conciencia, de estar escrita ab bon llenguatge, de revelar exquisidament tant lo caràcter com las bellesas totes del original, no vá entusiasmar al públich del Tivoli.

¿Depèn, per ventura, de l' execució? Tampoch. Pocas vegadas haviam vist á la companyia que dirigeix lo Sr. Tutau tant acertada. La Sra. Mena vá estar admirable: la Sra. Sala, molt bè: los Srs. Tutau, Nieto, Martí y Llibre, sempre en caixa.

¿Com s' explica, donchs, que 'l públich del Tivoli no s' entusiasmes, concretantse á aplaudir alguna vegada, y á cridar al autor al final de la producció? Molt senzillament: la transició entre 'ls dramas de *retumbrón* y l' obra d' en Dumas es massa violenta per aquells espectadors. Per ells *La Duquesa Clara* es... *música del porvenir*.

No hi fá res: l' arreglo está escrit y ben escrit, per cert, lo que fará que 's realisi l' aspiració de un periódich local, ó molt m' enganaria. Las damas de forsa y de condicions que tingan desitjos de lluhirse, ja saben que tenen una obra apropòsit que ha valgut aplausos en gran á las primeras figuras femeninas dels teatros francés é italiá.

J. R. R.

LO VANO.

Judicat imparcialment es lo vano cert objecte que fá moltíssim efecte per tot, menos per fer vent. Més ben dit: si bé 's repara, cantant las vritats més puras, més serveix per fer posturas

que per fer vent a la cara.
Per fer signos se propassa;
per tapar faltas també;
per coquetos serveix bé;
per las que no ho son... no massa.

Actualment aquesta moda
dels vanos grossos aixís
es moda de compromís
perqu' es moda qu' incomoda.
Cada vano es com la vela
d' un barco .. ¡no pot anar!
Ab la meytat pot passar:
¡massa paper! ¡massa tela!
¡En mans dels tipets bonichs
no fóran més elegants
en lloch d' uns vanos tant grans
uns altres vanos més xichs?

Parlant, en fi, ab tota lley,
fins que la moda 'ls arrasi
aquests vanos tant grans casi
fán més nosa que servey.

(PEPET DEL CARRIL).

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Las novedats de la senmana, apart dels dos estrenos de que doném compte en lloch apart, se contreuhen al *Bon Retiro*. Al *Principal* s' ha reproduhit *L' orgia* que produhiria més efecte si fós més ben ballada y *Babbo é l' intrigante*, de la qual ja 'n varem parlar, al estrenarse aquest istiu a Novedats. Per dijous estava anunciat *I Saltimbanco*. Veurem que tal serà.

Tornant al *Bon Retiro* hi ha hagut de tot: Debuts de artistes, despedida de 'n Blanchart y benefici del noy Goula.

Artistas nous: en Catá, un tenor que comensa molt bé: té una veu extensa, ben timbrada y agradable; canta ab aplom y ataca 'ls aguts ab molt brio. Si estudia y no 's deixa marejar pels aduladors farà carrera, y *l' Bon Retiro* afegirà un nom més a la ja llarga llista dels artistes de lley que han eixit de aquella casa.

Segon debut: D. Miquel Riera: aquest ha tirat per baix. Deixeble del mestre D. Joan Goula, va cantar en la funció a benefici del fill, una melodia titulada *Addio mio bene*, original del pare. També es un principiant que revela bonas condicions. Un dia de aquest diu qu' embestirà *l' Faust*: allà 'l volém veure per judicarlo ab més coneixement de causa.

Tercer debut: lo tenor Pettenati, que millor faria en dirse Pettejati. *Non raggionam di lor*.

Lo benefici del noy Goula va ser un verdader triufo: en las sinfonias del *Guillermo* y del *Rienzi* va demostrar aquest xicot lo que ja sabiam: qu' es un digne fill del seu gueto. De moment ja comensa a fer acopio de regalos. Lo dia que 's cansi de dirigir, entre 'ls que haja obtingut y 'ls qu' heredi del seu pare ja 'n té per plantar una botiga de objectes artistichs.

Oh y tot justament are que s' ha fet de moda aixó de que 'ls artistes se posin a industrials. Aquí tenen a n' en Gayarre y a n' en Laban qu' están a punt de montar una gran fábrica de féculas. ¡Fécula Gayarre! ¡Ah salaó!... Jo 'n menjaré cada dia, a veure si atipantme'n arribo a donar lo *dó* de pit.

Y a propòsit: en Gayarre ja es aquí; una gran concurrencia va anarlo a rebre, tributantli grans aplausos y algun viva. Que siga ben vingut... y que 's prepari, que tenim moltes ganas de sentirlo, no com a industrial, sino com a tenor.

Al Circo equestre ha debutat Mr. Rudolph que es un aucell en forma d' home. S' anuncia la vinguda de 'n Tony Grice. A la quenta l' empresari Sr. Alegria no vol despedirse aquest any sense donarnos una gran racció del seu apellido.

N. N. N.

UN TIPO.

Crech que ja 'l coneixerán
ó que al menos l' haurán vist:
es un tipo que may trist
en lo ball lo trobarán:
se precia de xarlatan
y 's dona aires de tronera:
porta guants, lentes, xistera,
levita molt extremada
y la botina ajustada
que 'l fá patir de coixera.

Aixó sí, va molt lleuger:
com la cabra salta y brinca;
pero casi may li trinca
dins la bossa un sol diner:
quan lo ball ell té de fer
llavors li surten mil penas;
y trampas de totas menas
busca per sortir d' apuros
fins que al fi clava uns quants duros
al damunt de quatre esquenas.

Li fia 'l sastre 'l vestit,
lo sabater las botinas,

y ab las sévas trampolinas
se presenta molt pulit:
se créu ser lo més lluhit
y 's dona gran importancia;
camina ab certa arrogancia
portant lo plech dels programas
fentne un obsequi a las damas
que gastan més elegancia.
Més l' endemà ¡pobrissó!
ja no té de qué menjar
perque tot s' ho va gastar
per donarse un xich de tó:
va voler fer lo senyó
convidant la balladora
que resultá planxadora
ó modista de sis rals;
pero ab reforsats caixals
y una fam devoradora.

Tal es lo tipo y la fatxa
de molts joves de ball d' any:
y si troban que es extrany
que existeixi tal llinatge
vajan, busquin un paratje
en que hi haja un embalat
y quan dins hajan entrat
mirin bé la concurrencia,
y dirán ab insistencia:
—Aquell jove ha dit vritat.—

NYIT DE LA BEPA ROL.

ESQUELLOTS.

Contra la costum ha passat un divendres y un dilluns y no hi ha hagut cap cas sospitos en tot Barcelona.

A la quenta 'ls microbis son molt amichs de 'n Romero Robledo.

Lo dia que aquest va manifestar en la *Gaceta* que no li convenia 'l cólera, 'ls tals microbis van fer lo bagul y van tocar pirandó.

Y no n' ha quedat un per remey.
Vull dir... per malaltia.

* *

Quedan esceptuats los microbis de la administració espanyola: aquests son com aquells de 'n Letamendi, no 'ls mata ni l' aygua régia.

Ni l' aygua régia, ni l' aygua revolucionaria.
Ja veuran com lo dia que s' emplehi aquest ácit, cambiarán de forma; pero sense cambiar d' instints.

Perque la séva propensió eterna y constant, consisteix en atacar la butxaca dels contribuyents.

* *

Hi ha microbis mansos que 's limitan a passar las cédulas personals a domicili, demanant ó exigint un ralet de propina.

N' hi ha d' altres—aquests son més dolents—que passen recibos falsos de la contribució.

D' aquests últims se n' han vist dos ó tres cassos en pochos dias.

Y are pregunto jo: ¿quin remey li queda al pobre contribuyent enganyat de una manera tan villana?

Al recibo fals hi consta la quota verdadera, té un sello borrós com lo recibo verdadero, l' imprés es igual, l' únich que resultn diferent es la firma del recaudador.

¿Tè, per ventura, tot ciudadá l' obligació de ser un expert en caligrafia per distingir una firma falsificada? Jo crech que no. En cambi l' Estat té l' deber ineludible de vigilar y descubrir als falsificadors, y aquesta es l' hora que no s' ha averiguat res... y las victimas de aquests microbis han hagut de pagar dugas vegadas.

Alguns detingnts de la presó de Barcelona 'ns escriuhen donantnos compte de la visita que va ferlos un cert capellá, detenintse en algunas quadras y predicant sermons més ó menos tontos... Si 'ls presos demanesin capellá y prédica, compendria que se 'ls enviés; pero sense necessitar ni voler semblant cosa... ¿no tenen encare prou pena de véurers privats de la llibertat?

Nosaltres al menos no coneixém cap article del Códich que imposi la pena de sentir sermons.

Y cuidado que hi han capellans que quan predicant fan pena.

Llegeixo en un periódich de Madrid que una bailarina del Teatro Real, cansada d' ensenyar las pantorrillas s' ha fet monja.

¡Qué diria si visqués lo Pare Claret!
«Ay jóven que vas bailando
que al convento vás entrando.»

La Judic ha fanatisat als madrilenyos. Dintre de pochos dias la tindrem entre nosaltres.

A veure, a veure si fanatisará als barcelonins.
L' eminent artista canta peteneras com una andalusa.
Es més, las hi sab donar molta espressió, segons lo que diu la lletra.

Les peteneras se farán de moda a Paris, lo dia que la Judic las hi canti.

En Mazzantini ha regalat a l' actris francesa la espasab que va matar sis toros a Sevilla. Diguémne espasas.

La funció de despedida, va produhir més de 30 mil pessetas. Diguémne oros.

Al sortir del teatro 'ls admiradors de la Judic van acompanyarla al restaurant. Una *juerga* a 10 duros cubert: copas.

¡Y 'ls bastos?

Los bastos havian de jugarlos Mr. Millaud y 'l gobernador de Guipúzcoa, pero van esqueixar las cartas.

Escena deliciosa.

La Judic al despedirse, representá una obra espanyola, fent grans alabansas del nostre país.

Lo bufo Arderius que ocupava un palco, exclamá:
—Hacé V. muy bien en querer a España, porque aqui todos la queremos.

—¿Y quién es usted? pregunta ella.

—¡Yo! Arderius, un actor muy gracioso; pero que ya me he cortado la coleta.

—La peluca querrá decir.

Grans riallas. La Judic li demana que baixi a las taulas: Arderius oheheix y al presentarli ella la má per que encaixi, Arderius diu:—Ah, no, a la francesa.

Llavors ella li presentá la gaita y ressoná un petó... Casi tots los espectadors van sospirar desde lo fondo de las entrañas.

Dos matrimonis del carrer de la Cera, número 47, van tenir la desgracia de perdre a algú de la familia, y després de tenirlos sittiats dintre de casa seva per espay de sis ó set dias, van ser trasladats al Lassaréto de la Vinyeta abont han permanescut set dias més.

Creyan ells, honrats, treballadors, sense altre recurs que 'ls seus brassos, que l' Ajuntament los abonaria 'l jornal de tots aquests dias; seguint la costum establerta; pero no ha sigut aixís: al sortir del indicat lassaréto se 'ls van abonar únichament sis dias dels catorze que portavan perduts.

¿Com se comprén aquesta falta de formalitat ab tant pobres y desgraciadas familias?

¿Qu' es lo que passa en la parroquia iglesia de Santa Maria del Mar, entre 'ls beneficiats y l' obra?

Diuen que hi ha disputas y qüestions, tot per l' eterna dissensió entre purs y mestissos.

—¡Ay Senyor! deya aquest dia un capellá: ¿no es una viva llástima que fins a la religió se 'ns hi haja hagut de ficar la bruija?

Dos encárrechs:

Primer: Me diu mon estimat amich, lo Director de LA CAMPANA DE GRACIA, que 'ls participi que 'l divendres que ve, vigilia de Tots Sants se publicarà un número extraordinari de 8 páginas, ilustrat pels Srs. Moliné, Pellicer y Apeles Mestres. Costará quatre quartos.

Segon: També m suplica que inviti a tots los senyors col·laboradors de LA ESQUELLA a pendre part en l' *Almanach de La Campana de Gracia*, qu' aquest any será de major tamanyo y ostentará bonichs cromos. Quedan, donchs, invitats, y fins al 10 del próxim novembre s' admeterán los traballs en prosa ó en vers que se serveixin enviarnos.

Entre 'ls estudiants de medicina ha produhit alguna excitació l' idea de construhir un colegi y hospital clinich, en lo terme de Sant Martí de Provencals, a tres ó quatre kilómetros de distancia de la Universitat literaria.

—No li sembla, Sr. Catedrático, qu' en un hospital tant lluny no hi haurá malalts?

—Vol callar? ¿Y 'ls estudiants que hajan de anarhi dos ó tres vegadas cada dia, créu vosté que resistirán impunement tanta fatiga?

Se 'ls participa que acaba de publicarse la segona edició de *Lo Deu del Sigle* y de la *Fruyta agre-dolsa*, tercera serie de la agolada *Fruyta del temps*. Las dos obras son degudas al nostre estimat company C. Gumá: están ilustradas per en Moliné y 's venen a dos rals cada una.

Una innovació:

S' ha colcat a las portas del temple de la Mercé un rétol que diu: «Se prohibe escupir dentro del templo.»

¡Escupir!
¿No hauria valgut més que haguessen adoptat una altra forma menos realista?

Com per exemple:

«Está prohibida la entrada del templo a los veteranos.»

Del natural.

Llegia aquest dia un subjecte 'ls telégramas del diari que deya: «La *Gaceta* publica una real orden decla-

rando monumento nacional el acueducto de Segovia.»
Y 'l seu fill vá preguntar-li:
—Papá, ¿qu' es un acueducto?
—Home 'l mateix nom t' ho indica bè prou. *Acueducto* es una conducció de aygua.
—Ah, vaja..... si... Llabor *viaducto* deurá ser una *conducció de vi*.

Lo bram de la patria, es deliciós. Figúrinse que publica una carta de Girona, en la qual s' hi llegeix lo següent párrafo:

«Fá molt rebè de ferse ab mestissos, que si bè es veritat que li encomanarán la *ronya*, en cambi farán lo mateix ab lo *turró* qu' es lo principat.»

La *ronyal*.. ¡Ecsi!..
Y pensar que 'l brut que ha escrit aquestas ratllas, si molt convè cada demati diu missal

De quinze senyoretas que s' han examinat per cubrir plassa de aspirants de telégrafos, catorze han sigut aprobadas.

¡Vaya una habilitat!
Per fer telégrafos, ningú com ellas, sobre tot quan festejan de amagat dels pares, y passa 'l xicot al peu del seu balcó.

Lo Brusi vá donar compte del descobriment de una capella del sigle XIV en lo quartel de las Dressanas. Y deya encare més lo gueto de la premsa, y es que hi havia presuncions fundadas per creure qu' en la tal capella s' hi vá dir una missa en celebració del descobriment de América, á la qual vá assistir Colon en persona, al arribar de aquell país.

Excitada per tal descobriment, una comissió de la Associació d' excursions catalana, aná á visitar la famosa capella de Colon, trobantse ab qu' era ¿que dirian? ¡¡¡Una aygüera!!!

Lo Brusi encare es l' hora que no ha rectificat. Tal vegada está reunint datos per demostrar qu' en la cuyna de que formava part la tal aygüera, Cristófol Colon, al arribar de América hi vá fer un arrós ab pollastres.

Bibliografía: 'Ls recomano l' adquisició de l' obra titulada *Filosofia y Religión*.—Continuacion del libro *Personajes bíblicos*, per Cárlos Jamark. Es molt notable per desvaneix preocupacions religiosas. Val 12 rals.

Per acabar, una máxima:
«Diuhen que 'l diner no fá la felicitat del home: es cert; pero menos la fá la miseria.

Un gran artista, en Tárrega, s' ha establert á Barcelona, obrint un curs de guitarra y de piano.
Bèn vingut siga.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Ara vaig á contá un *prima* que ningú se 'l pensaria; d' Igualada jo venia ab la filla de la Quima. Arribats á Vilafranca vaig comprar quatre *dos-hu*, pero allí vá haverhi algú si no beig bèn poch s' en manca, que veyentme descuidat vá amagarme un *hu invertit* en que hi duya jo un vestit y un *dos doble* trossejat. Indignat, lo vaig buscar per tots punts y raconadas y en un *tot* ab arengadas al final lo vaig trobar.

FAIRE TROP.

II.

La *hu-prima* de la *Total* una *tres-dos tres* voldria que toqués... y á la *hu* tè mal y potsè empitjoraria.

ROCH DE RECH.

SINONIMIA.

En *Tot* home molt *total* no 's mal-gasta may un ral, y ho fá, segons diu l' Eudalt perque es *tot* son capital.

PEPET SIMPÁTICH.

MUDANSA.

De un cop al *tot* en Vidal s' ha mort, vés pobre xicot... Res: resultas de aquell *tot* que vá dá, al caure al *total*.

TRES MORTS-VIUS DE REUS.

TRENCA-CAPS.

CUATRE DE CARN.

Formar ab aquestas lletras lo ttítol de un drama catalá.

CARQUINYOLI DE CALÉ.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 5.—Una vocal.
5 1.—Per agafar peixos.
3 5 1.—N' hi ha en lo bosch.
5 3 1 5.—La usan los soldats.
1 2 3 4 5.—Un aucell.
1 5 3 5.—Tots n' hem tingut.
1 5 3.—Part del globo.
1 5.—Tothom ne tè.
4.—Una consonant.

UN NYIQUERIS.

CONVERSA.

- ¿Ahont es en Peret?
—Jo li enviat are mateix á comprar...
—¿A comprar qué?
—Búscaho: ja t' ho he dit.
SACH DE MAL PROFIT.

GEROGLIFICH.

×
XXV
IIIIII
XXV

.....

ERASME B. Y J.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

- XARADA 1.ª.—*Pe-tro ni la*.
- ID. 2.ª.—*Co-le-ra*.
- SINONIMIA.—*Riu*.
- LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Marcelino*.
- CONVERSA.—*Tiana*.
- TERS DE SÍLABAS. *CAR ME TA*
ME RI NO
TA NO CA
- TRENCA-CLOSCAS.—*La Mascota*.
- GEROGLIFICH.—*Per tants metjes quatre cassos*.

LO DEU DEL SIGLE

PER

C. GUMA.

Segona edició, ilustrada per M. Moliné.
Un tomet en quart de 32 páginas, 2 RALS.

FRUYTA AGRE-DOCSA

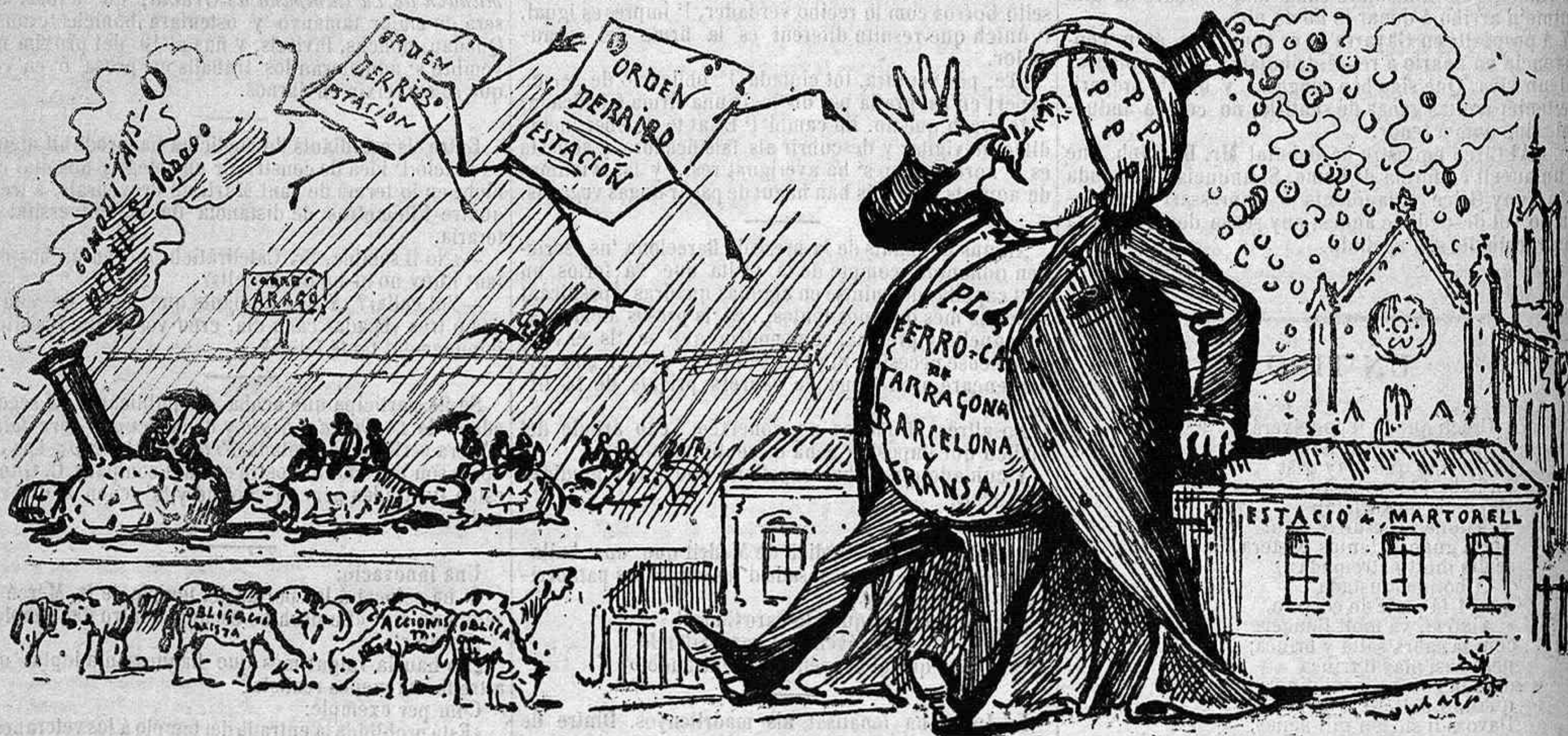
PER

C. GUMA.

3.ª Série de *Fruyta del temps*.—2.ª edició, ilustrada per M. Moliné.
Un tomet en quart de 32 páginas, 2 RALS.
Aquestas obras se venen en la llibrería de I. Lopez, y demès principals llibrerías y kioscos.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

SIDI MAHOMET PLA NÁS.

Ordres venen y ordres van
y ell de tot s' está burlant:
are que ja tè l' enllás
li poden aná al detrás
ab un flaviol sonant.